

"Əməyimlə qürur duyuram"

Hazırda dünyanın ərzaq məhsullarına ehtiyacının böyük bir hissəsini qadın fermerlər təmin edirlər. Azərbaycanda da qadın fermerlər kənd təsərrüfatının inkişafında əhəmiyyətli rol oynayırlar. Onlar mühüm işlər görərək bu sahədə əsas işçi qüvvəsinə çevriliblər.

Masallı rayonunun Xırmandalı kəndinin sakini Sərimə Əhmədova artıq neçə illərdir quşçuluqla məşğul olur. Payına düşən torpaqda ferma yaradaraq 3 minə yaxın toyuq-cücüyə təkbəşinə baxan Sərimə xanım demək olar ki, gün çıxandan batana can çalışır. Əvvəlcə cücələrin yemini, dərmanını verir, sonra damazlıq toyuqlara qulluq edir və yumurtaları yığır.

Sərimə Əhmədova kənd təsərrüfatı ilə məktəbdə oxuduğu zamanlardan məşğul olub. Onun mərhum atası Qulam kişi Xırmandalı kəndində uzun illər kolxoz rəhbərlik edib. Qulam kişi kolxoz sədri olsa da, övladlarını zəhmətkeş böyüdü. Bu barədə Sərimə xanım özü danışır:

- Ailədə 9 uşaq olmuşuq. Mən sonuncu idim. Atam müharibə iştirakçısı, təsərrüfat rəhbəri, bütün əməlləri və sözləri ilə bizə nümunə olan bir insan idi. Məsələn, müharibə iştirakçısı olsa da, veteranlara verilən yardım paylarından imtina edirdi. Deyirdi ki, neçə-neçə igidimiz cəbhədə həlak olub, mən isə o od-alovun içində sağ qalmışam, hələ bir yardım da almalıyam? Mənim payımı da həmin həlak olan, yaralanan oğullarımızın ailələrinə verin. Gözümü açıandan tarlada, fermada zəhmətlə, atamın sərt tərbiyəsi, halal çörəyi ilə böyümüşəm.

Xırmandalı kəndi Masallı rayonunun ucqar kəndlərindəndir. Bu istiqamətdə yerləşən kəndlərə el arasında "Çöl kənd" deyirlər. Bu kəndlərə Həsənli, Hacıtəpə, Ərəb, Xırmandalı və başqaları daxildir. Kənd yayda quraqlıq, qışda isə yağmurlu olur. Dəniz səviyyəsindən 80 metr aşağıda yerləşən kəndin torpaqları əsasən şoranlıdır. Əhali heyvandarlıq, əkinçilik, bostançılıq, son vaxtlar tütünçüləklə məşğul olur.

Sərimə xanım əldə etdiyi bütün uğurlara təkbəşinə nail olub.

- 20 ilə yaxındır ki, bu işlə məşğulam. Şəhərdə yaşayan qardaşlarım başladığım işin çox çətin olacağını görüb əvvəlcə buna razılıq vermədilər və məni Bakıda yaşamağa dəvət etdilər. Qısa müddətə bu dəvəti

qəbul edib getsəm də, şəxsi təsərrüfat yaratmaq eşqi, öz əmək sahəmdə lider olmaq həvəsi məni doğulduğum yerə çəkdi. Təkcə qardaşım oğlu Bədəl bu işdə mənə stimül verdi. Düzdür, torpağım azdır və bu torpaqlar əkinçilik üçün nəzərdə tutulub, amma burada buğda, digər bitki əkmək perspektivli görünmədi. Quşçuluqla məşğul olmaq istədim, inad etdim və istəyimə nail oldum... Atam xəstə idi, ona qulluq etməklə yanaşı, bu işi qurdum. Atam da buna razı deyildi. "Bir nəfərim, özü də qadın işi deyil bu", - deyirdi. Mən isə istəyimdən dönmədim. Bu işdə tərəddüd edən bütün yaxınlarımı da inandırmağa çalışırdım ki, bacaracağam. Atam dövlət dəstəyi və maliyyə yardımını olmadan tək adamın bu işlərdə necə çətinliklə rastlaşacağını yaxşı bilirdi. Nəhayət, kövrələrək alınımdan öpdü, mənə bu çətin işdə həm ata, həm təcrübəli sahibkar kimi öz xeyir-duasını verdi. Ayrı-ayrılıqda hər birimizə 22 sot torpaq verilmişdi, atam öz payını da mənə bağışladı, amma quşçuluq üçün bu çox azdır. Mənim öz sahəm olmalıdır, əkim, yem tədarükü görüm.

Bu xanıma kənardan baxsan, onun həqiqətən fermada çalışan qadın olduğuna ilk baxışdan inanmazsan. Peşəkarcasına maşın idarə edir. Bütün işlərinin dalınca özü gedir. Sadəcə, qabarlı əllərinə diqqət yetirəndə necə zəhmətkeş olduğunu anlamaq olur.

- Bir dəfə Sumqayıtda avtobusda gördüm ki, hamı əlimə baxır. Özüm də baxdım, eyni zamanda digər qadınların da əlinə fikir verdim... Amma mən bu qabarlı əllərlə fəxr edirəm... İndi kəndə qayıdanlar çoxdur. Dövlətimiz var olsun, kəndə qaz çəkildi, kanallar tikildi ki, su basqınlarının qabağı alınsın. İndi yol çəkilib, körpü salınır. Daha kənddə yaşamağa nə var ki?! - deyir.

Qeyd etdiyimiz kimi, Qulam Əhmədov kolxoz sədri olsa da, övladlarını uşaq yaşlarından zəhmətə alışdırıb. Onun da övladları hamı kimi əkinə gedib, mal-qaraya baxıb. Bununla yanaşı, oxuyub ali savad da alıblar.

- Məndə torpağa həvəs lap çoxdan olub. Əvvəllər hər kəs kartof əkirdi. Mən də həyətimizdə kartof əkdim. Tək idim, atam xəstə, anam da dünyasını dəyişmişdi. Sellofan örtüyün altında lampa bağlayırdım ki, elektrik işığı ilə düşəcək şaxtanın qarşısını alım. Xəstə atamın qulluğunda durmalıydım. İş görməli, pul qazanmalı idim. Həmin il məhsulumu yığıb yığışdırmaq mümkün olmadı. 14 karkasım vardı, hərəsindən 2-3 maşın məhsul toplandı.

Sərimə xanımın toyuq-cücə saxlamağa başlamasının isə qərribə tarixçəsi var:

- Qonşuluqda inkubator aparatı yerləşdirmişdilər. Camaat özü yumurta gətirirdi və həmin aparatlardan cücələr çıxırdı. Bir dəfə qonşunun evinin arxasındakı çökəklikdən civilti səsləri eşitdim. Maraqlandım ki, bu, nə səsdir. Dedilər, yumurtadan çıxmayan cücələrdir, gec əmələ gəlir deyə, çıxarıb ora tökürlər. Ürəyim ağrıdı, onlar canlı idi axı. Düşdüm dərəyə, 22 yumurta seçib gətirdim evə. Odun sobasının altına düzdüm. İstidən o cücələr yumurtanı deşib çıxdılar, bəziləri zəif idi, qabıqdan çıxmağa gücü çatmırdı, özüm deşdim yumurtaları. Hamısını böyütdüm. İnanmazsınız, necə gözəl idilər. Həyətdə, çöldə işləyəndə ürəyim onların yanında olardı, tez qaçardım evə. Sonradan özüm də yumurta alıb həmin aparatda cücə çıxartdırdım və bu işə beləcə başladım. Niyə daha çox olmasın? Niyə 4-5 ailə bu işdən yararlanmasın? Kənddə bəzi adamlar mənə deyirdi, get adını yazdır, sosial müavinət al, il boyu ye. Deyirdim, mən sağlam, iş görə biləcək, dövlətə xeyir verə biləcək adamam, niyə dövləti aldadım? Elə iş quraram, 4-5 nəfər də işləyər, bu da olar dövlətə xeyir. Mənə gülənlər var idi".

Dəniz səviyyəsindən 80 metr aşağıda yerləşən bir kənddə, quraqlıq olduğundan bitkiçilik baxımından çox da rentabelli sayılmayan ərazidə quşçuluq təsərrüfatı ilə məşğul olan Sərimə xanım öz işini gündən-günə inkişaf etdirir. Zəhmətə qatlana-raq öz təsərrüfatını qurub və hər il 10 tona qədərət istehsalına nail olub.

Bu gün Azərbaycan qadınlarının yarıya qədər bölgələrdə yaşayır. Aqrar sahədə işin ağırlığı onların da çiyinə düşür. Sərimə Əhmədova onlardan biridir.

*Seyran CAVADOV,
"Azərbaycan"*